

MASTEROPLEIDING

MIDDEN-OOSTEN STUDIES

FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0725

© 2020 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE MASTEROPLEIDING MIDDEN-OOSTEN STUDIES VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	11
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	15
BIJLAGEN	29
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	31
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	32
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	33
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	36

Dit rapport is vastgesteld op 16 maart 2020

RAPPORT OVER DE MASTEROPLEIDING MIDDEN-OOSTEN STUDIES VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Masteropleiding Midden-Oosten Studies

Naam van de opleiding:	Midden-Oosten Studies
Internationale naam:	Middle Eastern Studies
CROHO-nummer:	60842
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Midden-Oosten Studies (hoofdrichting, inclusief specialisatie Arabische studies) Hebrew and Jewish Studies (Engelstalige <i>track</i>)
Locatie(s):	Amsterdam
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Vervaldatum accreditatie:	01/05/2020

Het bezoek van het visitatiepanel Regiostudies aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 16-20 september 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit van Amsterdam
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 4 maart 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de masteropleiding Midden-Oosten Studies beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. P. (Peter) Van Nuffelen, research professor Cultural History of the Ancient World aan de Universiteit Gent (België) [voorzitter];
- Prof. dr. A. (Umar) Ryad, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. E.J.C. (Eibert) Tigchelaar, hoogleraar verbonden aan de Onderzoekseenheid Bijbelwetenschap en de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. G. (Gunnar) De Boel, gewoon hoogleraar in Vergelijkende Taalkunde, Griekse Taalkunde en Nieuwgriekse en Byzantijnse Letterkunde aan de Universiteit Gent (België);
- R.A. (Rianne) Clerc-de Groot MA, docent Klassieke Talen aan het Cygnus Gymnasium in Amsterdam;
- G.M. (Gerieke) Prins, bachelorstudent Geschiedenis, met een focus op Sociale Geschiedenis en migratiegeschiedenis en een minor in Latijns-Amerikastudies, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- Em. prof. dr. C.H.M. (Kees) Versteegh, emeritus hoogleraar Arabisch en Islam aan de Radboud Universiteit [referent Arabisch en Midden-Oosten Studies, Universiteit van Amsterdam];

- Prof. dr. J. (Jaap) Wisse, professor of Latin Language & Literature aan Newcastle University (Groot-Brittannië) [referent GLTC en Oudheidstudies, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam].

Het panel werd ondersteund door drs. M. (Mariëlle) Klerks die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de masteropleiding Midden-Oosten Studies aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam was onderdeel van de visitatiegroep Regiostudies. In de periode maart 2019 tot en met november 2019 beoordeelde het panel in totaal 38 opleidingen aan vijf universiteiten: Radboud Universiteit, Universiteit Leiden, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam en Rijksuniversiteit Groningen.

De bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam werden vanwege samenwerking in de ACASA-programma's gecombineerd.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. P. (Peter) Van Nuffelen, research professor Cultural History of the Ancient World aan de Universiteit Gent (België) [voorzitter];
- Prof. dr. D.M. (Diederik) Oostdijk, hoogleraar English Literature aan de Vrije Universiteit Amsterdam;
- Prof. dr. A. (Umar) Ryad, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. E.J.C. (Eibert) Tigchelaar, hoogleraar verbonden aan de Onderzoekseenheid Bijbelwetenschap en de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. G. (Gunnar) De Boel, gewoon hoogleraar in Vergelijkende Taalkunde, Griekse Taalkunde en Nieuwgriekse en Byzantijnse Letterkunde aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. I. (Inge) Brinkman, professor in African Studies aan de Vakgroep Afrikaanse Talen en Culturen van Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. G. (Gert) Buelens, gewoon hoogleraar English and American Literature aan de Vakgroep Letterkunde van de Universiteit Gent (België);
- Dr. D. (Diana Bullen) Presciutti, senior lecturer in Kunstgeschiedenis, director of Global Studies en director van het Interdisciplinary Studies Centre aan de University of Essex (Groot-Brittannië);
- R.A. (Rianne) Clerc-de Groot MA, docent Klassieke Talen aan het Cygnus Gymnasium in Amsterdam;
- Dr. D. (Dario) Fazzi, docent Noord-Amerika Studies en International Studies aan de Universiteit Leiden;
- Prof. dr. A.F.R. (Ann) Heirman, hoogleraar Chinese Taal en Cultuur aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. A. (Axel) Holvoet, hoogleraar aan het Institute of the Languages and Cultures of the Baltic van Vilnius University (Litouwen);
- Prof. dr. V. (Vincent) Houben, hoogleraar Geschichte und Gesellschaft Südostasiens aan de Humboldt Universität Berlin (Duitsland);
- Prof. dr. E.M.H. (Helena) Houvenaghel, hoogleraar Spaanse Taal en Cultuur aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. D. (Daeyeol) Kim, professor aan het Institut National des Langues et Civilisations Orientales (INALCO) van de Université Sorbonne Paris Cité (Frankrijk);
- L. (Lotte) Metz MA, docente Grieks en Latijn aan het Stedelijk Gymnasium Nijmegen;
- Prof. dr. J. (John) Nawas, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. A. (Andreas) Niehaus, hoogleraar Japanse Taal en Cultuur aan de Vakgroep Talen en Culturen (afdeling Zuid- en Oost-Azië) van de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. J.L.M. (Jan) Papy, gewoon hoogleraar, verbonden aan de Onderzoeksgroep Latijnse Literatuur van de KU Leuven (België);

- Dr. N.A. (Nicolet) Boekhoff-van der Voort, docent Islamstudies en coördinator Graduate School for the Humanities aan de Radboud Universiteit;
- C. (Charlotte) van der Voort, derdejaars bachelorstudent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur, en pre-masterstudent Nederlandse Taal en Cultuur, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- L. (Lara) van Lookeren Campagne, bachelorstudent Midden-Oosten Studies aan de Universiteit van Amsterdam [studentlid];
- G.M. (Gerieke) Prins, bachelorstudent Geschiedenis, met een focus op Sociale Geschiedenis en migratiegeschiedenis en een minor in Latijns-Amerikastudies, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- E.L. (Emma) Mendez Correa, bachelorstudent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- Prof. dr. L.P. (Lars) Rensmann, hoogleraar European Politics and Society aan de Rijksuniversiteit Groningen [referent International Studies en Russian Studies, Universiteit Leiden].
- Em. prof. dr. C.H.M. (Kees) Versteegh, emeritus hoogleraar Arabisch en Islam aan de Radboud Universiteit [referent Arabisch en Midden-Oosten Studies, Universiteit van Amsterdam];
- Prof. dr. H. (Harco) Willems, hoogleraar Egyptologie aan de KU Leuven (België) en directeur van de Leuvense opgravingsmissie in Dayr al-Barshā (Midden Egypte) [referent Oude Nabije Oostenstudies, Universiteit Leiden];
- Prof. dr. J. (Jaap) Wisse, professor of Latin Language & Literature aan Newcastle University (Groot-Brittannië) [referent GLTC en Oudheidstudies, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam].

Voor elk bezoek is een (sub)panel samengesteld, waarbij rekening is gehouden met de expertise, onafhankelijkheid en beschikbaarheid van de panelleden.

Projectleider van de visitatiegroep Regiostudies was dr. Els Schröder, medewerker van QANU. Zij was tevens coördinerend secretaris van het panel tijdens het bezoek aan de Radboud Universiteit en tijdens het eerste bezoek aan de Universiteit Leiden. Om de consistentie van de beoordelingen te waarborgen bezocht zij ook de start- en slotvergaderingen van het panel van de andere bezoeken en las en becommentarieerde elk conceptrapport. Tijdens haar verlofperiode werd zij bij het bezoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam en Universiteit van Amsterdam, en bij het tweede bezoek aan de Universiteit Leiden vervangen door dr. Irene Conradie, bij het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen door dr. Anna Sparreboom. Hierbij werden nauwlettend de bevindingen tijdens de verschillende bezoeken geïkt.

Verschillende secretarissen ondersteunden het panel: drs. Trees Graas (medewerker van QANU) bij het bezoek aan de Radboud Universiteit; drs. Mariette Huisjes (freelance medewerker van QANU) bij het eerste bezoek aan de Universiteit Leiden en het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen; drs. Erik van der Spek (freelance medewerker van QANU) bij het tweede bezoek aan de Universiteit Leiden; drs. Mariëlle Klerks (freelance medewerker van QANU) bij het gecombineerde bezoek aan de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam. De QANU-projectleiders en secretarissen voerden regelmatig overleg, voorafgaand, tijdens en na afloop van elk bezoek.

Vorbereiding

Op 22 november 2018 vond een vooroverleg plaats met de voorzitter waarin de projectleider hem informeerde over de taakstelling en werkwijze van het panel in het algemeen en de rol van de voorzitter in het bijzonder, en een toelichting gaf op de van toepassing zijnde beoordelingskaders. Voorafgaand aan de bezoeken informeerde de projectleider de panelleden telefonisch en per e-mail over de taakstelling, algemene werkwijze en de formele kaders. Voor elke gespreksronde werden representatieve gesprekspartners geselecteerd. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als Bijlage 3.

De opleidingen schreven ter voorbereiding op de visitatie een zelfevaluatie-rapport. Deze werden na ontvangst door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en volledigheid en vervolgens doorgestuurd aan de panelleden. De panelleden bestudeerden de zelfevaluatie-rapporten en bijlagen

en formuleerden op basis hiervan vragen en aandachtspunten ter voorbereiding op het bezoek. Ook formuleerden de panelleden per opleiding punten die hen in positieve zin opvielen.

Naast de zelfevaluatierapporten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek een selectie van eindwerken en bijbehorende beoordelingsformulieren (zie de toelichting in Bijlage 4).

Bezoek

Bij de start van elk bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de eerste bevindingen en vragen en aandachtspunten werden besproken en waarin het panel afspraken maakte over de taakverdeling. De panelleden bespraken ook hun bevindingen ten aanzien van de (beoordeling van de) bestudeerde scripties.

Tijdens het bezoek heeft het panel eveneens onderwijs- en toetsmateriaal en verslagen van de opleidings- en examencommissie bestudeerd. Een overzicht van het bestudeerde materiaal is opgenomen in Bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Vertegenwoordigers van de opleidingscommissie namen deel aan het gesprek met docenten en studenten. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel gebruikte het laatste deel van het bezoek voor een intern overleg om de voorlopige bevindingen vast te stellen. Ter afsluiting gaf de voorzitter een korte mondelinge toelichting aan alle belangstellenden, waarin hij de belangrijkste observaties van het panel deelde.

Er vonden in verschillende sessies ontwikkelgesprekken plaats waarin panelleden en vertegenwoordigers van de opleidingen met elkaar in gesprek gingen over ontwikkelingen bij de betreffende opleidingen (zie Bijlage 3, dag 3 en 4 van het bezoekprogramma). De uitkomsten van het ontwikkelgesprek zijn in een apart verslag vastgelegd en afgestemd met het panel. Dit verslag publiceren de opleidingen zelf.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de projectleider voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de projectleider en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit der Geesteswetenschappen en aan het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een *associate degree*-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op Standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De masteropleiding Midden-Oosten Studies leidt studenten op tot professional in Jewish Studies of tot deskundige op het gebied van de regio van het Midden-Oosten en Noord-Afrika. De opleiding heeft een interdisciplinaire oriëntatie. De opleiding kent twee opleidingstracks: Hebrew and Jewish Studies, die zich richt op de Joodse cultuur en het intellectueel gedachtegoed van de oudheid tot heden, en Midden-Oosten Studies die studenten beoogt op te leiden tot interdisciplinair georiënteerde Midden-Oostendeskundige of arabist (specialisatie Arabische studies) met een specifieke focus op de hedendaagse Arabische wereld (Midden-Oosten en Noord-Afrika).

Het panel heeft grote waardering voor het unieke profiel van de opleiding en voor de afzonderlijke *tracks* en de specialisatie Arabische studies. De opleiding biedt aan een gevarieerde groep studenten met belangstelling voor het Midden-Oosten en Noord-Afrika de mogelijkheid zich via een hoge mate van keuzevrijheid te verbreden of te verdiepen binnen het domein. Het panel concludeert dat zowel de *track* Jewish and Hebrew Studies als de *track* Midden-Oosten Studies (incl. de specialisatie Arabische studies) onderscheidend zijn gepositioneerd binnen het nationale en internationale veld. Het opleidingsprofiel is bovendien adequaat vertaald in de beoogde leerresultaten. Het panel kan zich vinden in de beoogde leerresultaten. Deze zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen en weerspiegelen tevens overtuigend het niveau en de oriëntatie die passen bij een wetenschappelijk masteropleiding.

Zonder het zonder meer positieve oordeel op bovengenoemde aspecten terug te nemen, ziet het panel niettemin nog verdere ontwikkelingsmogelijkheden. Deze liggen met name in de aanscherping van de profielen van de *tracks* c.q. specialisatie en het duidelijker expliciteren van de onderlinge samenhang. De eigenheid van de Amsterdamse opleiding kan daarmee in de ogen van het panel naar de buitenwereld toe beter over het voetlicht gebracht worden, waardoor de aantrekkelijkheid van de opleiding kan toenemen. Een vergelijkbaar advies betreft de *track*- c.q. specialisatiespecifieke eindtermen. Het verder aanscherpen van de formuleringen waarmee het prestatieniveau tot uitdrukking wordt gebracht zal naar het oordeel van het panel bijdragen aan de kwaliteit van de eindtermen. Tevens kan de precieze samenhang van de specialisatie Arabische studies en de *track* Midden-Oosten Studies in de eindtermen transparanter tot uitdrukking worden gebracht.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel is bijzonder tevreden over de onderwijsleeromgeving van de opleiding. De inhoudelijke invulling van de programma's van beide *tracks* en van de specialisatie Arabische studies is coherent en dekt de beoogde leerresultaten adequaat af. Studenten worden goed begeleid bij de te maken keuzes met betrekking tot de invulling van hun programma en bij het schrijven van de scriptie. De studentgestuurde en onderzoeksintensieve benadering passen volgens het panel uitstekend bij een academische masteropleiding. Het panel heeft veel waardering voor de modules 'Doing Hebrew Studies' en 'Doing Middle Eastern Studies' en voor de uitstekende samenstelling van de keuzevaktrajecten binnen de *track* Midden-Oosten Studies. Ook de aandacht voor arbeidsmarktorientatie waardeert het panel zeer. Bovendien is het panel enthousiast over de gevarieerde en soms zeer innovatieve onderwijsvormen. Het bevlogen docententeam is goed gekwalificeerd en er gaat voldoende aandacht uit naar de professionalisering van de docenten. De docenten beschikken bovendien over een uitstekend (internationaal) netwerk binnen het vakgebied en binnen de Amsterdams-Joodse infrastructuur, dat zij actief inzetten ten bate van de opleiding en de studenten.

Het panel waardeert de parallelle opzet van de programma's van beide *tracks*. Deze eenheid ziet het in de overige aspecten van de programma's minder terug. Het panel meent dat de opleiding meer één geheel zou kunnen worden als er op meer verschillende aspecten een grotere samenhang tussen de *tracks* zou kunnen worden bewerkstelligd. Het panel geeft de opleiding ter overweging mee om een visie op meer coherentie binnen de opleiding te ontwikkelen. Hierbij zou bijvoorbeeld gedacht kunnen worden aan het over en weer overnemen van elkaars *best practices*.

Alles overziend, is het panel van oordeel dat de opleiding haar studenten in beide *tracks* (inclusief de specialisatie Arabische studies) een uitstekende onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te behalen.

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de opleiding de toetsing grotendeels conform de degelijke facultaire richtlijnen, zoals vastgelegd in het Facultaire Kader Toetsbeleid, organiseert en vormgeeft. De toetsdossiers bevatten de juiste handvatten voor een goede kwaliteitsbewaking van de toetsen en het panel complimenteert de opleiding met haar zorgvuldigheid bij de (invulling van de) toetsing van de individuele *tutorials*. Om te kunnen fungeren als adequaat borgingsinstrument, zou het toetsplan van de opleiding volgens het panel echter nog verder gecompleteerd en vervolmaakt moeten worden.

Het panel is van oordeel dat de toetsen valide, betrouwbaar, transparant en voldoende gevarieerd zijn en de beoogde leerresultaten van de opleiding en van de *tracks* c.q. specialisatie Arabische studies adequaat afdekken. Studenten zijn bovendien zeer tevreden over de toetsing binnen de opleiding. Ook over de toetsing in de eindfase (scriptie) is het panel tevreden. Hierbij ziet het panel nog wel ontwikkelingsmogelijkheden, met name als het gaat om het borgen van de onafhankelijkheid van de tweede beoordelaar gezien de relatief beperkte omvang van de opleiding, en ten aanzien van de procedure rondom de beoordeling. Het panel beveelt de opleiding in dit verband aan naast het afzonderlijke formulier waarop elke beoordelaar zijn onafhankelijke oordeel dient te geven, ook gebruik te maken van een derde formulier voor het vastleggen van het eindoordeel. Op dit derde formulier zou tevens vermeld dienen te worden hoe het eindoordeel tot stand is gekomen.

De examencommissie van de Graduate School for Humanities (GSH) is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de masteropleiding Midden-Oosten Studies. Het panel is van oordeel dat de GSH-examencommissie al een aantal belangrijke activiteiten onderneemt om de kwaliteit van de toetsing te borgen. Naar het oordeel van het panel zou een meer proactieve benadering van de GSH-examencommissie kunnen bijdragen aan een nog solidere borging van de toetskwaliteit. Het panel doelt hierbij met name op de borging van de kwaliteit van de toetsen anders dan de scriptie. Het panel geeft de GSH-examencommissie ter overweging mee om een roulatiesysteem te ontwikkelen voor een actieve, regelmatige en systematische evaluatie van de toetskwaliteit van de modules op basis van de informatie in de toetsdossiers. Een belangrijke voorwaarde hierbij is uiteraard dat de GSH-examencommissie beschikt over de benodigde tijd en middelen om deze borgingstaken te kunnen vervullen.

Het panel heeft de positieve aspecten van de opleiding op deze standaard afgewogen tegen de aspecten waarop nog verbetering mogelijk is. Daarbij komt het panel tot de conclusie dat de positieve aspecten het zwaarst wegen. Doorslaggevend hierbij zijn de goede kwaliteit van de toetsing (inclusief de scriptie) en de adequate dekking door de toetsen van de beoogde leerresultaten.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van een selectie van recent voltooide scripties en de gesprekken met alumni constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De scripties bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. Afgestudeerden komen terecht in relevante, uiteenlopende functies en werkvelden en voelen zich voldoende voorbereid op de beroepspraktijk.

Het panel beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Midden-Oosten Studies

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter van het panel, prof. dr. Peter Van Nuffelen, en de secretaris, drs. Mariëlle Klerks, verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 16 maart 2020

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel en visie

De masteropleiding Midden-Oosten Studies leidt studenten op tot professional in Jewish Studies of tot deskundige op het gebied van de regio van het Midden-Oosten en Noord-Afrika. De opleiding heeft een interdisciplinaire oriëntatie. De opleiding is voortgekomen uit het samenbrengen van twee taalgebaseerde disciplines, de hebraïstiek en de arabistiek. Vanuit de behoefte om ook een bredere doelgroep van studenten van buiten deze disciplines te bedienen en zo tevens een grotere interdisciplinaire dynamiek binnen de opleiding te realiseren, is de opleiding ook toegankelijk voor studenten zonder specifieke regionale talenexpertise. Sinds september 2018 kent de opleiding twee *tracks* die gezamenlijk het profiel van de opleiding weerspiegelen:

1. Hebrew and Jewish Studies

De *track* Hebrew and Jewish Studies richt zich op de Joodse cultuur en het intellectueel gedachtegoed van de oudheid tot heden. De *track* stelt zich tot doel studenten op te leiden tot 'een professional in Jewish Studies, met nadruk op het internationale academische werkveld, erfgoed- en collectiebeheer en – in mindere mate – educatie, journalistiek, beleid en het literaire bedrijf als beroepsperspectief'. De *track* is sterk multidisciplinair van aard (in overeenstemming met de aard van het vakgebied) en sluit aan bij de internationale standaarden voor Jewish Studies.

Internationaal is de *track* te vergelijken met opleidingen in Jewish Studies in Israël, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. De *track* onderscheidt zich echter van die opleidingen door het bieden van de mogelijkheid van een sterk gepersonaliseerde invulling van het programma. Daarnaast profileert de *track* zich door de relatief intensieve mate van begeleiding van studenten bij het uitstippelen van de professionele toekomst en het dienovereenkomstig inrichten van het individuele studiep pad. Binnen Nederland onderscheidt de *track* zich met name door haar (cultuur)historische profiel en de ruime expertise van de staf. Daarnaast biedt de locatie van de opleiding (Amsterdam) de *track* uitstekende toegang tot de Amsterdams-Joodse infrastructuur, waarvan intensief gebruik wordt gemaakt.

2. Midden-Oosten Studies (inclusief specialisatie Arabische studies)

De *track* Midden-Oosten Studies beoogt studenten op te leiden tot interdisciplinair georiënteerde Midden-Oostendeskundige of arabist (specialisatie Arabische studies), waarbij de specifieke focus ligt op de hedendaagse Arabische wereld (Midden-Oosten en Noord-Afrika). Studenten kunnen via vier keuzevaktrajecten in hoge mate zelf invulling geven aan het te doorlopen programma. De *track* Midden-Oosten Studies profileert zich door een sterk interdisciplinaire oriëntatie, waarbij in het onderwijs gebruik wordt gemaakt van de uiteenlopende vooropleidingen van de studenten. Daarnaast profileert de *track* zich door de expliciete ambitie om studenten op te leiden voor beleidsfuncties, bijvoorbeeld bij de overheid of ngo's of in de culturele sector.

Specialisatie Arabische studies

Binnen de *track* Midden-Oosten Studies kunnen studenten met een afgeronde bacheloropleiding Arabische taal en cultuur de specialisatie Arabische Studies volgen. Deze specialisatie biedt studenten de mogelijkheid zich op het gebied van de arabistiek verder te verdiepen aan de hand van

Arabischtalige bronnen en hun taalvaardigheid te ontwikkelen tot op het niveau van een zelfstandig gebruiker. Het interdisciplinaire karakter krijgt binnen deze specialisatie vorm door het interdisciplinair aanwenden van de talige expertise.

Tijdens het bezoek heeft het panel tot zijn tevredenheid van de studenten en alumni vernomen dat zij nauw betrokken zijn geweest bij de formulering van het profiel en de opzet van de opleiding. Het panel vindt het profiel van de opleiding uniek. Door het aanbieden van twee verschillende *tracks* en een specialisatie naast elkaar, biedt de opleiding een gevarieerde groep studenten met belangstelling voor het Midden-Oosten en Noord-Afrika de mogelijkheid zich te verbreden of te verdiepen binnen het vakgebied. Studenten van buiten de hebraïstiek en arabistiek worden door een op maat te snijden geheel van vakken in staat gesteld om door hun vooropleiding gestuurde onderzoeksvragen over de regio te beantwoorden. Tegelijkertijd wordt studenten die al een vooropleiding binnen de hebraïstiek of arabistiek hebben afgerond de gelegenheid geboden zich daarbinnen verder te specialiseren. Daarnaast is het panel positief over de mate waarin de beroepsperspectieven in het profiel van de opleiding zijn ingebouwd. Wel ziet het panel nog ruimte voor een verdere aanscherping van de profielen van de *tracks*. Bij een verdere aanscherping zou tevens aandacht besteed kunnen worden aan het expliciteren van datgene wat de tracks c.q. specialisatie onderling bindt, zodat de eigenheid van de Amsterdamse opleiding nog duidelijker over het voetlicht gebracht kan worden naar de buitenwereld toe. Dit zou de attractiviteit van de opleiding kunnen vergroten en dus ook vanuit marketingperspectief gunstig kunnen zijn.

Het panel heeft uit de zelfevaluatie opgemaakt dat er met het oog op de borging van een goede aansluiting op de arbeidsmarkt in december 2018 twee werkveldadviesraden (één voor de *track* Hebrew and Jewish Studies en één voor de *track* Midden-Oosten Studies) in het leven zijn geroepen. In de werkveldadviesraden participeren professionals uit de relevante beroepspraktijk. De werkveldadviesraden hebben tot taak te fungeren als klankbord voor de opleiding en gevraagd of ongevraagd advies te geven over zaken als het profiel van de opleiding en de inhoud van het programma. Het panel is van oordeel dat het installeren van de werkveldadviesraden een goed initiatief is en hoopt op een degelijke, structurele inbedding van de werkveldadviesraden in de opleiding.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van de opleiding (eindtermen, zie Bijlage 1) zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling (OER) 2018-2019. Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten conform het beleid van de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam (UvA) zoals verwoord in het Facultair rapport onderwijsvisitaties (2018-2019), bestaan uit a) één set eindtermen die gelden voor alle masteropleidingen aangevuld met b) één set eindtermen voor éénjarige masteropleidingen en c) een uitbreiding per *track* met *track*-specifieke eindtermen. De specialisatie Arabische studies kent aanvullend op de *track*-specifieke eindtermen van Midden-Oosten Studies nog een eigen extra eindterm.

Het panel heeft de beoogde leerresultaten bestudeerd en stelt vast dat de beoogde leerresultaten het profiel van de opleiding duidelijk weerspiegelen en dat zij adequaat zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen. Tevens zijn de beoogde leerresultaten naar het oordeel van het panel in lijn met de Dublin descriptor en voor wat betreft niveau en oriëntatie zonder meer passend voor een wetenschappelijke masteropleiding. Daarbij merkt het panel op dat dit het meest overtuigend zichtbaar is in de twee sets eindtermen die facultair zijn bepaald (a) en b) hierboven). Naar het oordeel van het panel kunnen de formuleringen van de *track*- c.q. specialisatiespecifieke eindtermen nog aan scherpte winnen. Het panel adviseert in dit verband met name aandacht te besteden aan de formuleringen waarmee het prestatieniveau tot uitdrukking wordt gebracht. Daarnaast adviseert het panel om in de eindtermen transparanter te maken hoe de specialisatie Arabische studies zich precies verhoudt tot de *track* Midden-Oosten Studies.

Overwegingen

Het panel heeft grote waardering voor het unieke profiel van de opleiding en voor de afzonderlijke *tracks* en de specialisatie Arabische studies. De opleiding biedt aan een gevarieerde groep studenten met belangstelling voor het Midden-Oosten en Noord-Afrika de mogelijkheid zich via een hoge mate van keuzevrijheid te verbreden of te verdiepen binnen het domein. Het panel concludeert dat zowel de *track* Jewish and Hebrew Studies als de *track* Midden-Oosten Studies (incl. de specialisatie Arabische studies) onderscheidend zijn gepositioneerd binnen het nationale en internationale veld. Het opleidingsprofiel is bovendien adequaat vertaald in de beoogde leerresultaten. Het panel kan zich vinden in de beoogde leerresultaten. Deze zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen en weerspiegelen tevens overtuigend het niveau en de oriëntatie die passen bij een wetenschappelijk masteropleiding.

Zonder het zonder meer positieve oordeel op bovengenoemde aspecten terug te nemen, ziet het panel niettemin nog verdere ontwikkelingsmogelijkheden. Deze liggen met name in de aanscherping van de profielen van de *tracks* c.q. specialisatie en het duidelijker expliciteren van de onderlinge samenhang. De eigenheid van de Amsterdamse opleiding kan daarmee in de ogen van het panel naar de buitenwereld toe beter over het voetlicht gebracht worden, waardoor de aantrekkelijkheid van de opleiding kan toenemen. Een vergelijkbaar advies betreft de *track*- c.q. specialisatiespecifieke eindtermen. Het verder aanscherpen van de formuleringen waarmee het prestatieniveau tot uitdrukking wordt gebracht zal naar het oordeel van het panel bijdragen aan de kwaliteit van de eindtermen. Tevens kan de precieze samenhang van de specialisatie Arabische studies en de *track* Midden-Oosten Studies in de eindtermen transparanter tot uitdrukking worden gebracht.

Conclusie

Masteropleiding Midden-Oosten Studies: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Toelatingseisen en tracks

Toelaatbaar tot de opleiding zijn studenten die beschikken over een bachelordiploma. De gevolgde vooropleiding is bepalend voor welke *track* en/of specialisatie binnen de opleiding gekozen kan worden en tevens voor hoe de verdere opbouw en inhoud van het programma eruit kunnen zien.

Tot de *track* Jewish and Hebrew Studies zijn studenten toelaatbaar die beschikken over een bachelordiploma in de geesteswetenschappen of sociale wetenschappen. Er wordt sinds studiejaar 2015-2016 geen harde ingangseis meer gehanteerd voor Hebreeuwse taalvaardigheid. Voor de toelating tot deze *track* gebruikt de opleiding het selectieprotocol dat is ontwikkeld door Mastermind Europe. Met behulp van dit protocol wordt per individuele aspirant-student aan de hand van een curriculum vitae, motivatiebrief en gesprek bepaald of hij of zij beschikt over de juiste en voldoende kennis en competenties om te starten met een gepersonaliseerd studietraject (zie Programma, Opbouw en samenhang).

Tot de *track* Midden-Oosten Studies zijn studenten toelaatbaar die een bacheloropleiding hebben afgerond met daarbinnen minimaal 30 EC (bijv. minor) aan Midden-Oosten-georiënteerde modules. Voor studenten die binnen deze *track* de specialisatie Arabische Studies wensen te volgen, geldt dat zij in het bezit dienen te zijn van een bachelordiploma Arabische taal en cultuur.

Programma: opzet

In Bijlage 2 is een schematisch overzicht van het programma van de opleiding opgenomen. Het programma van de opleiding beslaat één studiejaar (60 EC) en volgt de facultair bepaalde indeling.

Het jaar kent twee semesters die elk zijn onderverdeeld in twee blokken van acht weken (elk 12 EC) en een derde blok van vier weken (6 EC).

Op grond van de informatie in de studiegids stelt het panel vast dat de opzet van het curriculum voor beide *tracks* (incl. de specialisatie Arabische studies) gelijk is en bestaat uit drie verplichte studieonderdelen en een keuzeruimte. Het programma ziet er als volgt uit:

1. Het eerste blok start met een *track*-specifieke openingsmodule van 12 EC;
2. In blok drie wordt een *track*-specifieke vervolgmodule aangeboden van 6 EC;
3. De opleiding wordt afgesloten met een scriptie van 18 EC waarmee wordt gestart in blok vier.

In aanvulling op deze verplichte onderdelen volgen studenten in blok één en twee en blok vier en vijf 24 EC aan keuzevakken en/of een stage. Studenten worden vanaf de voorlichting en gedurende de opleiding begeleid bij de te maken keuzes ten aanzien van de invulling van deze 24 EC. De mogelijkheden voor de invulling van deze keuzevakruimte verschillen per *track* (zie Inhoud en samenhang).

Programma: inhoud en samenhang

De inhoudelijke invulling van het curriculum verschilt per *track* c.q. specialisatie en wordt hieronder per *track* beschreven. Het masterscriptietraject is voor beide *tracks* gelijk.

Programma: inhoud track Jewish and Hebrew Studies

De *track* Jewish and Hebrew Studies wordt gezien de sterk internationale oriëntatie van het vakgebied en de focus op het opleiden voor het internationale academische werkveld in het Engels aangeboden. Het panel is van mening dat dit een weldoordachte en logische keuze is.

De *track* start met de vaste openingsmodule, 'Doing Jewish Studies'. Dit seminar biedt studenten een grondige introductie in Jewish Studies en is bedoeld om studenten te helpen hun eigen specialisatie binnen het bredere terrein te plaatsen, in zowel historisch als theoretisch opzicht. Studenten passen aan de hand van historische vraagstellingen theorieën, methoden en technieken uit de geesteswetenschappen toe op uiteenlopend bronnenmateriaal. Studenten verrijken zo hun kennis en methodologisch repertoire. Het panel vindt het seminar mooi van opzet en een zeer waardevol onderdeel binnen het curriculum.

In blok drie volgen studenten vervolgens de gemeenschappelijke vervolgmodule van de *track*, de 'Winter School in Hebrew and Jewish Studies'. De 'Winter School' bestaat uit een intensief weekprogramma van een combinatie van lezingen, frontaal onderwijs, *reading groups*, locatiebezoeken, dagexcursies en individuele coaching rondom een bepaald thema (bijv. 'Illness and Death in Judaism', of 'Conflict and Debate in Judaism'). De 'Winter School' wordt gegeven door de eigen staf en docenten en experts binnen het vakgebied uit binnen- en buitenland. Werd de 'Winter School' eerst nog door de opleiding zelf georganiseerd in Amsterdam, inmiddels is het initiatief uitgewerkt tot een samenwerkingsverband met buitenlandse partners en vindt de 'Winter School' steeds op een andere locatie plaats. Zo is het initiatief in samenwerking met onder andere de Open University of Israel en King's College London eerst uitgewerkt tot de 'Europese Traveling Winter School in Jewish Studies' en vervolgens in 2018 met behulp van de Rothschild Foundation Hanadiv Europe in samenwerking met het Nederlands Instituut in Athene (locatie 2019), het Centre for Jewish Studies van de Charles Universiteit Praag (locatie 2020) en het Consejo Superior in Madrid (locatie 2021) verder uitgewerkt tot het 'Open European Teaching Network in Jewish Studies'. Tevens is inmiddels op verzoek van de Rothschild Foundation zelf een zomervariant ontstaan, de 'Traveling Summer School in Jewish Heritage'. Het panel is zeer enthousiast over de 'Winter School'. Niet alleen biedt deze interessante en dynamische samenwerking studenten een zeer rijke schakering aan academische perspectieven via een breed pakket aan onderwijsactiviteiten en -vormen, ook stelt het studenten in staat een waardevol netwerk op te bouwen binnen het vakgebied, in aanraking te komen met het Joodse leven in de praktijk en zodoende hun blikveld te verruimen. Voor docenten biedt het uitstekende mogelijkheden voor het onderhouden, verstevigen en uitbreiden van het (internationale) netwerk.

Zoals hierboven beschreven, volgen studenten in aanvulling op deze twee vaste onderdelen keuzeonderdelen. Bij de *track* Jewish and Hebrew Studies wordt voor de invulling van de keuzeruimte een gepersonaliseerd studietraject samengesteld (individuele leerlijn) bestaande uit individuele *tutorials* en/of een selectie van keuzevakken. Ook een stage of een verblijf in het buitenland kan hiervan voor maximaal 12 EC deel uit maken. Deze gepersonaliseerde trajecten dienen te vallen onder de brede noemer van Joodse Cultuurgeschiedenis, te worden gevoed door internationaal onderzoek op het betreffende deelgebied en training te bieden in relevante methoden en technieken. Verder dienen de trajecten inhoudelijk samenhangend te zijn, afgestemd te zijn op de beoogde leerresultaten (eindtermen) van de opleiding en de *track* en te worden goedgekeurd door de Examencommissie. Voor studenten die geen gebruik wensen te maken van de mogelijkheid van een gepersonaliseerd traject is er een cursorisch kernprogramma dat bestaat uit een combinatie van modulen bij Midden-Oosten Studies, Erfgoed en Religiestudies.

In de individuele *tutorials* verkennen studenten zelfgekozen deelgebieden nader, vertrekkend vanuit een concrete onderzoeksvraag. Met deze *research-based* benadering vormen de *tutorials* volgens het panel een logische samenhang met en vervolg op het openingsseminar 'Doing Hebrew Studies'. De *tutorials* bestaan uit minimaal drie sessies: een brainstorm, een mid-term en de afronding. Studenten ontvangen hierop mondelinge of geschreven feedback en eventueel worden extra overleggen ingepland. De inhoud, werkvormen en wijze van toetsing worden vastgelegd in een studiehandleiding. Om zicht te houden op de studievoortgang van studenten is daarnaast een portfolio ontwikkeld, waarin de studiehandleidingen, afspraken, papers, beoordelingen, etc. worden opgeslagen.

Tijdens het bezoek vertelden de studenten en alumni het panel dat zij het zouden waarderen als er gedurende het jaar extra bijeenkomsten voor de gehele *track* zouden worden ingelast. Zo kan er ondanks de gepersonaliseerde trajecten toch meer een 'klas-gevoel' ontstaan.

Programma: inhoud track Midden-Oosten Studies (inclusief specialisatie Arabische studies)

De *track* Midden-Oosten Studies wordt, anders dan de *track* Jewish and Hebrew Studies, in het Nederlands aangeboden. Dit past volgens het panel goed bij de ambitie om studenten op te leiden voor Nederlandse overheidsfuncties waar de voertaal overwegend Nederlands is.

De *track* start met de introducerende openingsmodule 'Doing Middle Eastern Studies'. Deze module kent een inhoudelijke leerlijn die zich richt op de hedendaagse discussies in het vakgebied, een leerlijn methodologie en bronverantwoording en een praktische leerlijn. Studenten doen zowel zelfstandig als in teamverband onderzoek naar onderwerpen die gerelateerd zijn aan belangrijke actuele kwesties op het gebied van Midden-Oosten Studies. Studenten dienen onder tijdsdruk beleidsrelevante onderzoeksvragen te beantwoorden en daarin rekening te houden met de beleidscontext. De module kent een sterk studentgeleide benadering. De docent geeft de onderzoeksvraag op, maar de studenten worden geacht zelf daarbij passende literatuur te zoeken, ieder vanuit zijn of haar eigen specifieke disciplinaire expertise vanuit de vooropleiding. Zodoende doen studenten naast kennis en een verdere uitbreiding en aanscherping van de methodologische vaardigheden, ook interdisciplinaire vaardigheden op. Bij de module zijn tevens professionals en organisaties uit de relevante beroepspraktijk betrokken (bijv. speechschrijver van het Ministerie van Economische Zaken, studenten deden onderzoek voor Cordaid in Syrië en Irak), hetgeen bijdraagt aan een vroegtijdige arbeidsmarktoriëntatie. Het panel heeft veel waardering voor de opzet van de module. De organische wijze waarop binnen de module aandacht voor de relevante beroepspraktijk (beleidscontext) is geïntegreerd en de betrokkenheid van het beroepenveld vindt het panel prijzenswaardig.

In blok drie volgen studenten vervolgens de gemeenschappelijke vervolgmodule van de *track*, de 'MA Conference'. Bij deze module dienen studenten zelfstandig een academische conferentie voor te bereiden. Zij presenteren hierbij hun eigen onderzoek uit de eerste twee blokken en redigeren en publiceren gezamenlijk de resultaten als *conference proceedings*. De module beoogt studenten een

inkijk te geven in de praktijk van het academische professionele leven. Het panel is over de 'MA Conference' zeer te spreken.

Bij de *track* Midden-Oosten Studies wordt de keuzevakruimte ingevuld met één van de vier keuzevaktrajecten. Deze keuzevaktrajecten vormen vaste pakketten van onderling samenhangende modules, die volgens het panel een logisch vervolg vormen op de introducerende module 'Doing Middle Eastern Studies' en die inhoudelijk uitstekend zijn gekozen. De volgende keuzevaktrajecten kunnen worden gevolgd:

- Conflict in the Middle East. De modules binnen dit traject geven een coherent inzicht in de problematiek rond de belangrijkste conflictsituaties in het Midden-Oosten en Noord-Afrika.
- Development Studies in the MENA region. De modules in dit traject vormen een samenhangend geheel aan inzichten op het gebied van ontwikkelingsstudies in de regio. Zij richten zich op zeer hedendaagse situaties of op scenario's voor de toekomst.
- History of the Middle East. De modules binnen dit keuzevaktraject zijn gericht op het begrijpen van de MENA regio in zijn historische gelaagdheid. De student houdt zich bezig met diverse onderwerpen, maar steeds vanuit een geschiedkundig perspectief.
- Islam in the Middle East. De modules van dit keuzevaktraject behandelen elk een bepaald islamwetenschappelijk aspect van de MENA regio (bijv. 'Islam and Modern Media').

Programma: inhoud specialisatie Arabische studies

Studenten die de taalspecifieke specialisatie Arabische studies volgen, volgen net als de andere studenten van de *track* Midden-Oosten Studies de openingsmodule 'Doing Middle Eastern Studies' en de vervolgmodule 'MA Conference'. Bij deze laatste module wordt met het oog op de aanvullende eigen specialisatie-specifieke eindterm een differentiatie in de activiteiten aangebracht. Studenten van de specialisatie dienen een samenvatting van een academische paper te schrijven in het Arabisch, maar in plaats daarvan worden zij minder belast met bepaalde voorbereidingen voor de conferentie.

Studenten van deze specialisatie vullen de keuzeruimte met keuzevakken met een Arabistische component en/of individuele *tutorials* (bijv. 'The Middle East after the Arab Spring: Transitional Justice', of 'Language and Politics in the Arab World'). De keuzevakken zijn door de opleiding bepaald. Per blok hebben de studenten steeds de keuze uit twee modules. Het panel stelt vast dat deze modules ook onderdeel (kunnen) vormen van één van de vier vaste keuzevaktrajecten van de *track* (zie hierboven). Tijdens het bezoek heeft het panel van studenten en docenten vernomen dat waar dit het geval is, eveneens differentiatie wordt toegepast in de vereisten en onderwijs- en toetsvormen gezien de aanvullende specialisatie-specifieke eindterm. Zo moeten studenten van de *track* Midden-Oosten Studies bijvoorbeeld bij een bepaalde module een paper schrijven van 6000 woorden, terwijl studenten van de specialisatie Arabisch een paper van 4000 woorden moeten schrijven, maar dan wel gebruik dienen te maken van Arabische bronnen. In een ander geval dienen studenten Arabisch een extra college te volgen. Door deze aanvullingen en aanpassingen worden studenten in staat gesteld om de specialisatie-specifieke eindterm (namelijk de vaardigheid van het doen van onderzoek met gebruikmaking van in het Arabisch gestelde bronnen) te realiseren, zo stelt het panel vast.

Het panel wil het volgende opmerken ten aanzien van de praktijk van het doen van aanvullingen en aanpassingen voor de specialisatie Arabisch op modules die ook voor de overige studenten van (de *track*) Midden-Oosten Studies gevolgd kunnen worden. Het panel heeft uiteraard begrip voor deze praktische benadering. Wel adviseert het panel de opleiding om in zulke gevallen omwille van de transparantie in de studiegids en handleidingen een expliciet onderscheid te maken tussen de vereisten voor de *track* en voor de specialisatie. Ook adviseert het panel de opleiding om na te denken over de vraag hoe een betere balans kan worden aangebracht tussen de studielast van de *track* Midden-Oosten Studies en die van de specialisatie Arabische studies. Volgens de studenten pakt namelijk bij sommige modules de studielast voor studenten van de specialisatie Arabische studies in de praktijk wat zwaarder uit dan die voor studenten van de *track* Midden-Oosten Studies.

Zowel studenten van de *track* Midden-Oosten Studies als studenten van de specialisatie Arabische studies kunnen er ook voor opteren maximaal 12 EC van de keuzevakruimte in te vullen met een stage of een verblijf in het buitenland. Een interessante mogelijkheid in dit verband vindt het panel de mogelijkheid tot het opnemen van een deel van het programma van het Nederlands-Vlaams Instituut in Caïro (NVIC) in de keuzevakruimte. Tevens kunnen studenten ervoor kiezen om 12 EC in te vullen met intensief Arabisch of Hebreeuws taalverwervingsonderwijs op beginnersniveau.

Tijdens het bezoek vertelden de docenten van de opleiding dat zij bij beide *tracks* voor de invulling van de individuele *tutorials* gebruik maken van speciale sjablonen die in studiejaar 2017-2018 onder verantwoordelijkheid van de Examencommissie zijn ontwikkeld. De sjablonen hebben tot doel te borgen dat de eindtermen van de opleiding en *track* c.q. specialisatie worden behaald en bevatten onder meer eisen ten aanzien van de leerdoelen, de inhoud, de werkvormen en het studiemateriaal (met het oog op *constructive alignment*). Het panel vindt dit een zorgvuldige praktijk.

Het panel complimenteert de opleiding met het maatwerk dat zij haar studenten binnen de *track* Hebrew and Jewish Studies en de specialisatie Arabische studies biedt en met de zorgvuldige wijze waarop zij hieraan invulling geeft. Het panel stelt tevens vast dat de mogelijkheden tot maatwerk een *asset* zijn van de opleiding. De studenten vertelden het panel dat dit één van de belangrijkste redenen is dat zij voor de opleiding hebben gekozen. Uiteraard is de keerzijde van het maatwerk dat het tot hoge werkdruk bij de staf kan leiden. Het panel adviseert het management om bij toenemende studentenaantallen goed in de gaten te houden dat de stafomvang passend blijft.

De 'Masterscriptie' (18 EC) vormt bij beide *tracks* het sluitstuk van de opleiding. De eisen waaraan de scriptie dient te voldoen zijn vastgelegd in het facultaire scriptiereglement en de aanvullende scriptiehandleiding van de opleiding. De scriptiehandleiding beschrijft dat de scriptie een schriftelijk verslag dient te zijn van een individueel onderzoek met een wetenschappelijk karakter. De student dient het onderzoek zelfstandig te verrichten onder begeleiding van een docent en het onderwerp van de scriptie moet passen in het vakgebied van Midden-Oosten Studies en de gevolgde *track* c.q. specialisatie. Voor de specialisatie Arabische studies geldt dat studenten gebruik dienen te maken van in het Arabisch gesteld primair of secundair bronmateriaal. Het doel van de scriptie is dat de student blijkt geeft van voldoende kennis, inzicht en vaardigheid op het vakgebied van zijn opleiding om zelfstandig aan de wetenschappelijke discussie deel te nemen en onderzoek uit te voeren. In de scriptiehandleiding zijn de eisen aan de scriptie, rechten en plichten van student en begeleider, tijdsplanning en regelgeving omtrent fraude helder vastgelegd. Zie voor meer informatie over begeleiding bij het scriptietraject de paragraaf Begeleiding.

Het panel heeft in de studiegids 2018-2019 van de opleiding voor beide *tracks* de vakbeschrijvingen, de leerdoelen en de literatuur bestudeerd. Ook heeft het panel de leerdoelenmatrix van de *track* Midden-Oosten Studies (inclusief de specialisatie Arabische studies) bekeken. Op grond van deze informatie en op grond van de degelijke praktijk rondom de invulling van de individuele *tutorials* stelt het panel vast dat het programma van beide *tracks* (inclusief de specialisatie Arabische studies) coherent is en de beoogde leerresultaten adequaat dekt. In dit verband adviseert het panel met het oog op de inzichtelijkheid om ook informatie over de keuzevaktrajecten in de leerdoelenmatrix van de *track* Midden-Oosten Studies op te nemen. Het panel is voor beide *tracks* van mening dat het programma op maat leidt tot een voor alle studenten interessante specialisering. De mogelijkheid om alsnog intensief Arabisch of Hebreeuws te volgen op beginnersniveau vindt het panel daarbij een goede zaak. Verder stelt het panel vast dat met de ruime aandacht voor methodologie de openingsmodulen 'Doing Jewish Studies' en 'Doing Middle Eastern Studies' tegemoetkomen aan de aanbeveling van het vorige visitatiepanel om methodologie een prominentere plaats in het curriculum te geven.

Het panel waardeert de parallelle opzet van de programma's van beide *tracks*. Deze eenheid ziet het in de overige aspecten van de programma's minder terug. Het panel meent dat de opleiding meer één geheel zou kunnen worden als er op meer verschillende aspecten een grotere samenhang tussen de *tracks* zou kunnen worden bewerkstelligd. Het panel geeft de opleiding ter overweging mee om

een visie op meer coherentie binnen de opleiding te ontwikkelen. Hierbij zou bijvoorbeeld gedacht kunnen worden aan het over en weer overnemen van elkaars *best practices*.

Oriëntatie

De beide *tracks* kennen een uitgesproken academische oriëntatie. Het onderwijs is onderzoeksintensief. Studenten doen veel onderzoeksgelateerde opdrachten, worden geacht onderzoeksresultaten te interpreteren en worden gestimuleerd kritisch te reflecteren op deze resultaten, de resultaten te presenteren en daarbij tevens een eigen positie in te nemen. Daarnaast wordt het onderwijs sterk gevoed door het onderzoek van de staf. Docenten betrekken studenten bij lopende onderzoeksprojecten en laten zien hoe eerdere publicaties tot stand zijn gekomen. In de *track* Hebrew and Jewish Studies zijn de individuele *tutorials research-based*.

Naast deze academische oriëntatie besteedt de opleiding tot genoegen van het panel ook de nodige aandacht aan beroepsvoorbereiding en -oriëntatie. Dit is volgens het panel het sterkst binnen de *track* Midden-Oosten Studies, waar een meer praktijkgerichte oriëntatie bijvoorbeeld expliciet is geïntegreerd in de modules 'Doing Middle Eastern Studies' en 'MA Conference' (zie hierboven). Bij Jewish and Hebrew Studies is voor arbeidsmarktoriëntatie ook voldoende aandacht verteld de studenten en alumni het panel tijdens het bezoek. Bij deze *track* gebeurt dit gezien de sterk gepersonaliseerde inslag echter meer impliciet, bijvoorbeeld doordat docenten individuele studenten in contact brengen met personen uit hun netwerk. Daarnaast worden bij beide *tracks* regelmatig gastsprekers uitgenodigd uit de relevante beroepspraktijk. Ook loopt een deel van de studenten stages, bijvoorbeeld bij het ministerie van Buitenlandse Zaken op diplomatieke posten in het Midden-Oosten en Noord-Afrika.

Onderwijsmethode en werkvormen

Zoals hierboven beschreven, hanteert de opleiding in beide *tracks* een sterk studentgestuurde (*student-centred*) en onderzoeksintensieve benadering, hetgeen goed past bij een academische masteropleiding. Daarnaast ambieert de opleiding innovatief onderwijs te bieden. Het panel stelt vast dat zij hierin voor beide *tracks* uitstekend slaagt. Uitgelezen voorbeelden van dergelijk innovatief onderwijs vindt het panel de 'MA Conference' en de 'Winter School'. Andere werkvormen die de opleiding inzet zijn (*reading*) *seminars*, werkcolleges, tutorsessies, individuele coaching, *peer feedback*, presentaties, discussies, etc. In beide *tracks* speelt formatieve feedback bovendien een belangrijke rol. Het panel vindt dat de opleiding een rijk, gevarieerd palet aan passende werkvormen hanteert.

Begeleiding

Het panel stelt vast dat de opleiding studenten binnen de beide *tracks* adequate begeleiding biedt die is afgestemd op de grote mate van keuzevrijheid binnen de opleiding. De begeleiding start bij de voorlichting, waarbij aspirant-studenten begeleiding krijgen bij de keuze van de *track* c.q. specialisatie. Vervolgens vindt bij aanvang van de opleiding een kennismakings-/intakegesprek plaats met de tutor, waarna nog minimaal één keer gedurende het collegejaar een gesprek volgt. Studenten worden bij deze gesprekken naar eigen zeggen goed gecoacht bij het uitstippelen van de professionele toekomst en het maken van hun keuzes voor de invulling van hun programma.

Daarnaast ontvangen studenten scriptiebegeleiding. Het scriptietraject is bij beide *tracks* min of meer gelijk. Studenten dienen eerst een scriptievoorstel in bij een docent die qua expertise als scriptiebegeleider passend is bij het beoogde scriptieonderwerp. Na goedkeuring van het scriptievoorstel volgt een oriënterend begeleidingsgesprek en een gesprek over de opzet. Daarna volgen nog enkele begeleidingsgesprekken waarin afzonderlijke hoofdstukken worden besproken. Tot tevredenheid van het panel wordt, indien de aard van het onderwerp dit nodig maakt (bijv. bij een interdisciplinair onderwerp), bij gebrek aan specifieke expertise binnen de staf een tweede externe begeleider gezocht met aanvullende expertise. Aanvullend op de individuele begeleidingsgesprekken vindt ook begeleiding in groepjes plaats, waarin de meer algemeen geldende zaken worden besproken. Tijdens het bezoek gaven studenten en alumni van beide *tracks* aan zeer tevreden te zijn over de scriptiebegeleiding. Zij zijn lovend over de brede expertise van hun

begeleiders, de waardevolle feedback die zij ontvangen en het soepel lopende, laagdrempelige contact. Ook overigens zijn studenten, mede door de grote mate van maatwerk, tevreden over de studeerbaarheid van het programma. Afgezien van het eerdergenoemde (beperkte) verschil dat studenten ervaren in de studielast tussen de specialisatie Arabische studies en de *track* Midden-Oosten Studies, is de studeerbaarheid van het programma volgens studenten in orde.

Onderwijzend personeel

Het panel heeft informatie bestudeerd over de behaalde onderwijskwalificaties en onderzoeksexpertise van docenten en stelt vast dat zij ruimschoots beschikken over de benodigde kennis, kwalificaties en ervaring om het programma van de opleiding (beide *tracks*) te kunnen realiseren. De docenten hebben allen een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) of zijn bezig het BKO-traject af te ronden. Eén van de docenten volgt een trainingsprogramma op het gebied van diversiteit en inclusiviteit en de mastercoördinator heeft een leergang gevolgd in Onderwijskundig Leiderschap. Daarnaast doen alle docenten onderzoek en publiceren zij in academische tijdschriften. Ook hebben zij ruime buitenlandervaring in de relevante regio. De docenten kunnen bovendien bogen op een hecht netwerk van (internationale) contacten binnen het vakgebied (bijv. met NVIC, met de partners binnen de Winter School, Rylands Library Manchester, Heine Universität Düsseldorf), maar ook binnen de Amsterdams-Joodse infrastructuur dat zij actief voor de opleiding inzetten. Zo vindt er uitwisseling plaats met de Joodse gemeenschap en schuiven studenten aan bij het Talmoed-onderwijs van het Levisson Instituut. Via de contacten met de Bibliotheca Rosenthaliana, het Amsterdams Stadsarchief of het Joods Cultureel Kwartier worden onderzoeksmateriaal of stageplaatsen aangeboden. De docenten zijn enthousiast en zeer betrokken. Ook buiten het programma om doen zij hun best studenten te laten kennismaken met taal en regio via extra-curriculaire activiteiten. Het panel vindt dit prijzenswaardig. De studenten loven hun docenten om hun expertise en hun benaderbaarheid.

Overwegingen

Het panel is bijzonder tevreden over de onderwijsleeromgeving van de opleiding. De inhoudelijke invulling van de programma's van beide *tracks* en van de specialisatie Arabische studies is coherent en dekt de beoogde leerresultaten adequaat af. Studenten worden goed begeleid bij de te maken keuzes met betrekking tot de invulling van hun programma en bij het schrijven van de scriptie. De studentgestuurde en onderzoeksintensieve benadering passen volgens het panel uitstekend bij een academische masteropleiding. Het panel heeft veel waardering voor de modules 'Doing Hebrew Studies' en 'Doing Middle Eastern Studies' en voor de uitstekende samenstelling van de keuzevaktrajecten binnen de *track* Midden-Oosten Studies. Ook de aandacht voor arbeidsmarktorientatie waardeert het panel zeer. Bovendien is het panel enthousiast over de gevarieerde en soms zeer innovatieve onderwijsvormen. Het bevlogen docententeam is goed gekwalificeerd en er gaat voldoende aandacht uit naar de professionalisering van de docenten. De docenten beschikken bovendien over een uitstekend (internationaal) netwerk binnen het vakgebied en binnen de Amsterdams-Joodse infrastructuur, dat zij actief inzetten ten bate van de opleiding en de studenten.

Het panel waardeert de parallelle opzet van de programma's van beide *tracks*. Deze eenheid ziet het in de overige aspecten van de programma's minder terug. Het panel meent dat de opleiding meer één geheel zou kunnen worden als er op meer verschillende aspecten een grotere samenhang tussen de *tracks* zou kunnen worden bewerkstelligd. Het panel geeft de opleiding ter overweging mee om een visie op meer coherentie binnen de opleiding te ontwikkelen. Hierbij zou bijvoorbeeld gedacht kunnen worden aan het over en weer overnemen van elkaars *best practices*.

Alles overziend, is het panel van oordeel dat de opleiding haar studenten in beide *tracks* (inclusief de specialisatie Arabische studies) een uitstekende onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te behalen.

Conclusie

Masteropleiding Midden-Oosten Studies: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid en kwaliteit van toetsing

De toetsing binnen de opleiding volgt de richtlijnen uit het Facultaire Kader Toetsbeleid, dat op zijn beurt is afgestemd op het universitaire toetskader. Het panel heeft het Facultaire Kader Toetsbeleid bestudeerd en stelt vast dat in het kader de universiteitsbrede randvoorwaarden met betrekking tot toetsing voor de faculteit nader zijn uitgewerkt. Het panel is van oordeel dat het Facultaire Kader Toetsbeleid er degelijk uitziet. Het panel is ook te spreken over het gebruik van toetsdossiers voor alle cursussen als handvatten voor een adequate kwaliteitsbewaking van toetsen. De toetsdossiers bevatten onder andere een studiehandleiding, de toetsopgaven, modelantwoorden en een verklaring of er wel dan niet *peer review* op de toets(en) heeft plaatsgevonden. Deze dossiers en hun gebruik zijn recentelijk versimpeld, wat het panel waardeert.

Het panel stelt vast dat de opleiding de toetsing grotendeels conform de facultaire richtlijnen organiseert en vormgeeft. De Opleidingscommissie (OC) vervult hierbij een belangrijke controlerende en adviserende rol. Voorafgaand aan elk onderwijsblok bekijkt de OC de studiehandleidingen en kijkt daarbij in het bijzonder naar de wijze van toetsing (toetsvormen, spreiding van toetsen, weging, etc.).

Wel merkt het panel op dat het toetsplan van de opleiding nog aandacht behoeft. Zo stelt het panel vast dat er voor de *track* Midden-Oosten Studies een overzicht is, waarin is vermeld waar in het programma de beoogde leerresultaten (eindtermen) worden getoetst (Leerdoelenmatrix). Echter, dit overzicht is incompleet, omdat de informatie voor de vier keuzetrajecten ontbreekt. Daarnaast ontbreekt voor het gehele programma van de *track* een overzicht van de ingezette toetsvormen en de spreiding daarvan (toetsprogramma). Voor de *track* Hebrew and Jewish Studies is dit toetsprogramma voor de vaste onderdelen (zie hieronder voor de individuele *tutorials*) juist wel aanwezig, maar ontbreekt het overzicht waaruit de relatie van de leerdoelen met de beoogde leerresultaten (eindtermen) blijkt. Met het oog op de transparantie die noodzakelijk is voor een goede borging van de toetsing van de beoogde leerresultaten, beveelt het panel de opleiding aan een consistent en compleet toetsplan te ontwikkelen voor beide *tracks*.

Bij de invulling van individuele *tutorials* wordt, zoals onder Standaard 2 al is opgemerkt, het aspect van *constructive alignment* via het daarvoor speciaal ontwikkelde sjabloon nauwkeurig gemonitord. Daarnaast heeft het panel tijdens het bezoek van de docenten vernomen dat zij inhoudelijk overleg hebben ten aanzien van de invulling en toetsing van de *tutorials* en op deze wijze trachten zoveel mogelijk één lijn te trekken bij de beoordeling van prestaties. Bij de *track* Hebrew and Jewish Studies biedt het portfolio daarnaast tevens zicht op het gehele individuele leerpad van studenten. Het panel complimenteert de opleiding met haar zorgvuldigheid bij de (invulling van de) toetsing van de individuele *tutorials*.

De hoofdlijnen van het onderwijsprogramma en de examinering zijn vastgelegd in de OER. Het panel heeft de OER, de vakbeschrijvingen in de studiegids (inclusief informatie over de toetsing), enkele toetsdossiers en een representatieve steekproef van toetsen en bijbehorende antwoordmodellen bestudeerd. Op grond van deze documenten constateert het panel dat de toetsing de beoogde leerresultaten van de opleiding en van de *tracks* c.q. specialisatie Arabische studies adequaat dekt. Het panel is verder van mening dat de toetsen valide, betrouwbaar en transparant zijn en voldoende gevarieerd. Tijdens het bezoek gaven de studenten aan zeer tevreden te zijn over de toetsing binnen de opleiding. Studenten van beide *tracks* weten vooraf wat bij de toetsing van hen verwacht wordt en vinden de beoordelingen eerlijk. Ook zijn zij blij met de inzagemoogelijkheden achteraf.

Het panel heeft zich tevens een beeld gevormd van de toetsing in de eindfase. Daartoe heeft het de scripties en bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd van een representatieve steekproef

van twaalf afgestudeerden. Het panel is tevreden over de toetsing in de eindfase. De kwaliteit van het in 2018 nieuw ingevoerde scriptiebeoordelingsformulier is in orde. Tevens constateert het panel tot zijn tevredenheid dat het vierogenprincipe wordt toegepast bij de beoordeling van de scripties: scripties worden beoordeeld door de begeleider en een tweede beoordelaar.

Het panel ziet nog verdere ontwikkelingsmogelijkheden voor de toetsing in de eindfase, met name als het gaat om de inzichtelijkheid en de onafhankelijkheid van de beoordelingen. Ten eerste raadt het panel, mede gezien de relatief beperkte omvang van de opleiding, aan om erop toe te zien dat de tweede lezer daadwerkelijk onafhankelijk is. In dit verband zou het wellicht een overweging kunnen zijn om tweede lezers vanuit andere, aanpalende opleidingen te betrekken. Dit zou dan tevens een vorm van kalibratie van de beoordelingen zijn. Ten tweede adviseert het panel ten aanzien van de procedure rondom de beoordeling dat elke beoordelaar een eigen formulier invult met zijn/haar onafhankelijke oordeel. Daarbij adviseert het panel om op een derde formulier het eindoordeel vast te leggen met daarop vermeld hoe dit eindoordeel tot stand is gekomen (bijvoorbeeld via middeling, dialoog).

Examencommissie

De faculteit heeft een centrale examencommissie voor de masteropleidingen, die zijn ondergebracht in de Graduate School for Humanities (GSH). De GSH-examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de masteropleiding Midden-Oosten Studies. De GSH-examencommissie bestaat uit zes leden, waaronder de voorzitter en een extern lid. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en een secretariaat. Binnen de GSH zijn de opleidingen gebundeld in negen onderwijsclusters. Voor iedere opleiding of cluster van opleidingen (afhankelijk van de omvang) heeft een gedelegeerde als lid en plaatsvervangend voorzitter zitting in de examencommissie. Teneinde elkaar voldoende te informeren en tot goede afstemming te komen, vergaderen de voorzitter en ambtelijk secretaris van de GSH-examencommissie viermaal per jaar met de voorzitter en ambtelijk secretaris van de examencommissie van de bacheloropleidingen en het Dagelijks Bestuur van de faculteit over lopende zaken.

Het panel heeft zich op grond van de zelfevaluatie en het gesprek met de GSH-examencommissie en de gedelegeerde van de opleiding een beeld gevormd over de activiteiten van de GSH-examencommissie. De commissie geeft jaarlijks advies over de nieuwe OER, draagt bij aan de bewaking van het naleven van het toetsbeleid, controleert in het kader van de diplomatoekenning of studenten aan de eisen in de OER hebben voldaan, stelt eigen Regels en Richtlijnen op en bewaakt de naleving daarvan, treft maatregelen in gevallen van fraude en/of plagiaat, draagt bij aan de professionalisering van examinatoren (bijv. inrichting van tentamens en herkansingen) en behandelt verzoeken van studenten. Daarnaast onderneemt de GSH-examencommissie verschillende activiteiten die specifiek gericht zijn op de borging van de kwaliteit van de toetsing van de opleiding, zoals het aanwijzen van examinatoren, het controleren van het toetsplan, en het jaarlijks controleren van een aantal scripties op kwaliteit en conformiteit met het scriptiereglement. Jaarlijks kiest de GSH-examencommissie bepaalde thema's waarop zij zich dat jaar richt. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het evalueren van de studiehandleidingen, de scriptiehandleidingen, het scriptiebeoordelingsformulier of stages. Over haar activiteiten brengt de commissie jaarlijks verslag uit in het jaarverslag. Het panel is van mening dat de GSH-examencommissie hiermee al een aantal belangrijke stappen zet om de kwaliteit van de toetsing te borgen.

Tijdens het bezoek heeft het panel met de GSH-examencommissie gesproken over de kwaliteitsborging van de toetsing anders dan de scriptie (de toetsing van de overige modules). De GSH-examencommissie vertelde het panel dat de overige toetsing geborgd wordt door de zorgvuldige wijze waarop examinatoren worden aangewezen, via de controle van het toetsplan en door het reageren op signalen uit de module-evaluaties. Het panel is het eens met de examencommissie dat de kwaliteit van de examinatoren een belangrijke factor is bij de borging van de algemene kwaliteit van toetsen. Door de geconstateerde zwakten in het toetsplan, echter, meent het panel dat dit document thans onvoldoende waarde heeft als borgingsinstrument. Daarnaast is het panel van mening dat het reageren op signalen slechts een deel van eventuele issues met betrekking tot de

kwaliteit van de toetsing ondervangt. Immers, het feit dat studenten geen signalen afgeven, betekent niet automatisch dat de kwaliteit van een toets in orde is. Het panel moedigt de GSH-examencommissie daarom aan om een meer proactieve benadering te kiezen ten aanzien van de borging van de toetsing anders dan de scriptie. Hierbij kan overwogen worden om een roulatiesysteem te ontwikkelen, waarbij de kwaliteit van de toetsing van modules op basis van de toetsdossiers op regelmatige basis en systematisch wordt geëvalueerd. Hierbij zou elke module eens in de zoveel tijd aan de beurt kunnen komen. Een belangrijke voorwaarde hierbij is uiteraard dat de GSH-examencommissie beschikt over de benodigde tijd en middelen om deze borgingstaken te kunnen vervullen.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de opleiding de toetsing grotendeels conform de degelijke facultaire richtlijnen, zoals vastgelegd in het Facultaire Kader Toetsbeleid, organiseert en vormgeeft. De toetsdossiers bevatten de juiste handvatten voor een goede kwaliteitsbewaking van de toetsen en het panel complimenteert de opleiding met haar zorgvuldigheid bij de (invulling van de) toetsing van de individuele *tutorials*. Om te kunnen fungeren als adequaat borgingsinstrument, zou het toetsplan van de opleiding volgens het panel echter nog verder gecompleteerd en vervolmaakt moeten worden.

Het panel is van oordeel dat de toetsen valide, betrouwbaar, transparant en voldoende gevarieerd zijn en de beoogde leerresultaten van de opleiding en van de *tracks* c.q. specialisatie Arabische studies adequaat afdekken. Studenten zijn bovendien zeer tevreden over de toetsing binnen de opleiding. Ook over de toetsing in de eindfase (scriptie) is het panel tevreden. Hierbij ziet het panel nog wel ontwikkelingsmogelijkheden, met name als het gaat om het borgen van de onafhankelijkheid van de tweede beoordelaar gezien de relatief beperkte omvang van de opleiding, en ten aanzien van de procedure rondom de beoordeling. Het panel beveelt de opleiding in dit verband aan naast het afzonderlijke formulier waarop elke beoordelaar zijn onafhankelijke oordeel dient te geven, ook gebruik te maken van een derde formulier voor het vastleggen van het eindoordeel. Op dit derde formulier zou tevens vermeld dienen te worden hoe het eindoordeel tot stand is gekomen.

De GSH-examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de masteropleiding Midden-Oosten Studies. Het panel is van oordeel dat de GSH-examencommissie al een aantal belangrijke activiteiten onderneemt om de kwaliteit van de toetsing te borgen. Naar het oordeel van het panel zou een meer proactieve benadering van de GSH-examencommissie kunnen bijdragen aan een nog solidere borging van de toetskwaliteit. Het panel doelt hierbij met name op de borging van de kwaliteit van de toetsen anders dan de scriptie. Het panel geeft de GSH-examencommissie ter overweging mee om een roulatiesysteem te ontwikkelen voor een actieve, regelmatige en systematische evaluatie van de toetskwaliteit van de modules op basis van de informatie in de toetsdossiers. Een belangrijke voorwaarde hierbij is uiteraard dat de GSH-examencommissie beschikt over de benodigde tijd en middelen om deze borgingstaken te kunnen vervullen.

Het panel heeft de positieve aspecten van de opleiding op deze standaard afgewogen tegen de aspecten waarop nog verbetering mogelijk is. Daarbij komt het panel tot de conclusie dat de positieve aspecten het zwaarst wegen. Doorslaggevend hierbij zijn de goede kwaliteit van de toetsing (inclusief de scriptie) en de adequate dekking door de toetsen van de beoogde leerresultaten.

Conclusie

Masteropleiding Midden-Oosten Studies: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Eindwerken

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het panel een steekproef van twaalf recent voltooide scripties bestudeerd. In deze steekproef waren de verschillende *tracks* en de specialisatie Arabische studies vertegenwoordigd. Het panel constateert dat deze eindwerken voldoende aantonen dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten van de opleiding realiseren. Studenten behandelen voor het vakgebied interessante en relevante onderwerpen, waarbij zij over het algemeen zinnige en kwalitatief goede onderzoeksvragen formuleren. De scripties zijn volgens het panel vaak goed geschreven en tonen aan dat studenten over diepgaande kennis en inzicht in de problematiek beschikken. Een enkele scriptie vond het panel wat zwakker, waarbij één scriptie volgens het panel op het randje van voldoende was. Deze scripties zouden hebben geprofiteerd van een kritischere omgang/bevraging van secundaire bronnen, een grondigere analyse en/of toepassing van de theorie of een betere onderbouwing. Het panel stelt vast dat de basiskwaliteit in alle gevallen is behaald.

De scripties van de specialisatie Arabische studies laten naar grote tevredenheid van het panel goede kennis van Arabische bronnen en actieve kennis van het Arabisch zien. Naar de mening van het panel kunnen historische onderwerpen bij Arabische studies meer aangemoedigd worden, omdat kennis van het verleden belangrijk is om het heden te begrijpen.

Het panel merkt op dat gezien de interdisciplinaire opzet van de opleiding de (methodologische) variëteit aan onderwerpen groot is. Nu sinds 2017-2018 de vaste keuzetrajecten zijn ingevoerd is het voor de *track* Midden-Oosten Studies volgens het panel te verwachten dat er meer lijn komt in de keuze van de scriptieonderwerpen. Gezien de individuele invulling bij de *track* Hebrew and Jewish Studies zal een dergelijke ontwikkeling niet te verwachten zijn. Zoals beschreven onder Standaard 2, wordt in die gevallen dat dit inhoudelijk noodzakelijk is, een externe tweede begeleider met de nodige specifieke expertise op het onderwerp gezocht. Het panel benadrukt het belang van een zorgvuldige voortzetting van dit goede gebruik.

Het panel wordt in zijn positieve oordeel over het niveau van de scripties gesterkt doordat meerdere scripties die door studenten van de opleiding zijn geproduceerd op de nominatie stonden om een scriptieprijs te ontvangen of deze prijs daadwerkelijk hebben ontvangen (bijv. Scriptieprijs van de Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut, ACMES MA Thesis Award).

Niveau afgestudeerden

Uit de bestudeerde gegevens en gesprekken met de alumni tijdens het bezoek, blijkt dat alumni van de opleiding goed terecht komen in uiteenlopende functies (bijv. beleidsmedewerker bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, in een eigen onderneming, medewerker bij een mediabedrijf of een uitgeverij, of promovendus). Studenten kijken tevreden op hun opleiding terug en voelen zich voldoende voorbereid op de beroepspraktijk.

Overwegingen

Op basis van een selectie van recent voltooide scripties en de gesprekken met alumni constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De scripties bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. Afgestudeerden komen terecht in relevante, uiteenlopende functies en werkvelden en voelen zich voldoende voorbereid op de beroepspraktijk.

Conclusie

Masteropleiding Midden-Oosten Studies: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het oordeel van het panel op de Standaarden 1, 2, 3 en 4 voor de masteropleiding Midden-Oosten Studies is 'voldoet'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'positief'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Midden-Oosten Studies*: als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

a. Academisch denk- en werkniveau

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. heeft inzicht in de belangrijkste onderzoeksbenaderingen in het vakgebied;
2. kan de hedendaagse wetenschapsbeoefening binnen het vakgebied - en de resultaten daarvan - interpreteren, beoordelen en daarbinnen een eigen positie innemen;
3. kan relevante vakliteratuur evalueren;
4. kan zelfstandig vragen op het terrein van het vakgebied formuleren, operationaliseren en vormgeven in een onderzoeksplan;
5. kan zelfstandig onderzoek op het vakgebied uitvoeren en daarover mondeling en schriftelijk rapporteren op een wijze die voldoet aan de in het vakgebied gebruikelijke academische conventies;
6. kan de in de opleiding opgedane wetenschappelijke kennis en inzichten presenteren en overdragen aan een breder publiek dan de academische gemeenschap;
7. kan wetenschappelijke vragen beantwoorden met behulp van kennis van een specialisme binnen de opleiding;
8. kan in teamverband werken en op constructieve wijze feedback geven en verwerken.

b. Vakspecifieke eindtermen

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. kan de in de opleiding opgedane wetenschappelijke kennis en inzichten op het eigen vakgebied verbinden met maatschappelijke vraagstukken;
2. kan reflecteren op de implicaties van de inzichten van het eigen vakgebied voor relevante institutionele contexten.

c. 1. Eindtermen specialisatie Arabische Studies

Een student die de masteropleiding heeft afgerond:

- kan uit verschillende soorten primaire en secundaire Arabische bronnen relevante informatie verzamelen, analyseren en interpreteren;
- beschikt over kennis van en inzicht in de (theoretische beschouwingen over) politiek, cultuurgeschiedenis en maatschappij van het moderne Midden-Oosten.

c. 2. Trackspecifieke eindtermen Hebrew and Jewish Studies

Een student die de masteropleiding heeft afgerond:

- heeft gedegen kennis van en inzicht in de Joodse (cultuur)geschiedenis en haar specifieke kenmerken;
- is vertrouwd met disciplinaire en interdisciplinaire benaderingen van Joodse (cultuur)geschiedenis;
- beschikt over diepgaande kennis van een zelfgekozen deelgebied binnen de Joodse Studies;
- kent de geschiedenis en recente ontwikkelingen van het internationale onderzoek op dat deelgebied en kan daarbinnen zelfstandig een positie innemen en onderzoek verrichten.

c. 3. Trackspecifieke eindtermen Midden-Oosten Studies

Een student die de masteropleiding heeft afgerond:

- beschikt over kennis van en inzicht in de (theoretische beschouwingen over) politiek, cultuur en maatschappij van het moderne Midden-Oosten;
- is vertrouwd met interdisciplinaire benaderingen op het gebied van Midden-Oosten Studies;
- weet hedendaagse publieke discussies over het Midden-Oosten te vertalen naar het academisch discours en vice versa.

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Semester 1	Blok 1	Blok 2	Blok 3
	Doing Middle Eastern Studies (AS/MOS) Doing Jewish Studies (HJS)		MA Conference (AS/MOS) Winter School (HJS)
	<i>Keuzeruimte</i>	<i>Keuzeruimte</i>	
Semester 2	Blok 4	Blok 5	Blok 6
	Scriptietraject		
	<i>Keuzeruimte</i>	<i>Keuzeruimte</i>	

Keuzevaktrajecten (voor de afstudeerrichting Midden-Oosten Studies)

	Blok 1	Blok 2	Blok 4	Blok 5
Conflict Studies of the Middle East	Transformations on Modern Middle Eastern History	The Middle East after the Arab Spring: Transitional Justice	Religion, Violence, Conflict Resolution	Writing Against Violence
Development Studies of the Middle East	Anthropology of Islam, Gender and Law	The Middle East after the Arab Spring: Transitional Justice	Religion, Violence, Conflict Resolution	The Kurdish Question in the 21 st Century
History of the Middle East	Transformations on Modern Middle Eastern History	A History of Modern Israel	Occidentalisms: Middle Eastern Perceptions of the West	The Kurdish Question in the 21 st Century
Islam in the Middle East	Anthropology of Islam, Gender and Law	Key Texts in Islamic Studies	Social and Political Ideologies in Islam	Islam and Modern Media

Keuzevakken (voor de specialisatie Arabische studies)

	Blok 1	Blok 2	Blok 4	Blok 5
Optie 1	Anthropology of Islam, Gender and Law	The Middle East after the Arab Spring: Transitional Justice	Individueel tutorial	The Kurdish Question in the 21 st Century
Optie 2	Transformations on Modern Middle Eastern History	Language and Politics in the Arab World (tutorial)	Occidentalisms: Middle Eastern Perceptions of the West	Writing Against Violence

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Opleiding	Letter*
UvA	
B Hebreeuwse Taal en Cultuur	A
B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	B
B Arabische Taal en Cultuur	C
B Nieuwgriekse Taal en Cultuur	D
M Oudheidstudies	E
M Midden-Oosten Studies	F
B Oudheidwetenschappen	G
VU	
B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	H
B Oudheidwetenschappen	I
M Oudheidstudies	J

Dag 1 VU - 17 september		
	8.45	Aankomst panel
8.45	9.00	Installeren panel
9.00	10.00	Voorbespreking opleidingen E, J
10.00	10.45	Startgesprek formeel verantwoordelijken VU / UvA
10.45	11.15	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken E, J
11.15	11.30	Pauze
11.30	12.15	Studenten opleidingen E, J (= alumni opleidingen B, G, H, I)
12.15	13.00	Docenten opleidingen E, J
13.00	13.30	Lunch
13.30	14.00	Inzien documenten E, J
14.00	14.30	Inzien documenten B, H, G, I
14.30	14.45	Intern overleg t.a.v. Examencommissie VU
14.45	15.30	Examencommissie I (VU opleidingen H, I, J)
15.30	16.30	Voorbespreking opleidingen B, H, G, I
16.30	17.00	Open spreekuur
17.00	17.30	Alumni opleidingen E, J
17.30	18.00	Intern overleg E, J

Dag 2 UvA - 18 september		
	8.45	Aankomst panel
8.45	9.00	Installeren panel
9.00	9.30	Paneloverleg B, H
9.30	10.00	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken B, H
10.00	10.45	Studenten opleidingen B, H
10.45	11.00	Pauze
11.00	11.45	Docenten opleidingen B, H
11.45	12.15	Paneloverleg G, I

12.15	12.45	Lunch
12.45	13.15	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken G, I
13.15	14.00	Studenten opleidingen G, I
14.00	14.45	Docenten opleidingen G, I
14.45	15.00	Pauze
15.00	15.15	Paneloverleg t.a.v. Examencommissies
15.15	15.45	Examencommissie II (BA UvA – B, G)
16.45	16.15	Examencommissie III (MA UvA – E)
16.15	16.45	Intern paneloverleg
16.45	17.15	Eindgesprek formeel verantwoordelijken UvA
17.15	17.45	Eindgesprek formeel verantwoordelijken VU
17.45	18.15	Intern paneloverleg B, H, G, I

Dag 3 UvA - 19 september

	9.00	Aankomst panel
9.00	10.30	Vaststellen bevindingen B, E, G, H, I, J
10.30	10.45	Vorbereiden mondelinge rapportage B, E, G, H, I, J
10.45	11.00	Pauze
11.00	11.30	Mondelinge rapportage B, E, G, H, I, J
11.30	12.15	Ontwikkelgesprek VU/UvA (opleidingen B, E, G, H, I, J)
12.15	13.00	Lunch
		<i>Vanaf hier UvA gedeelte van het programma</i>
13.00	14.30	Voorbespreking opleidingen A, C, D, F
14.30	15.15	Gesprek inhoudelijk verantwoordelijken A, C, D, F
15.15	16.00	Parallelsessies (deelpanels) - Studenten/alumni BA Nieuwgrieks (=D) - Studenten MA M-O (=F; = alumni A, C)
16.00	16.45	Parallelsessies (deelpanels) - Docenten BA Nieuwgrieks (=D) - Docenten MA M-O (= F)
16.45	17.15	Alumni MA M-O
17.15	17.45	Open spreekuur
17.45	18.15	Intern paneloverleg D, F

Dag 4 UvA - 20 september

	9.00	Aankomst panel
9.00	9.30	Intern paneloverleg A, C
9.30	10.15	Parallelsessies (deelpanels) - Studenten Arabisch (C) - Studenten Hebreeuws (A)
10.15	11.00	Parallelsessies (deelpanels) - Docenten Arabisch (C) - Docenten Hebreeuws (A)
11.00	11.45	Inzien documenten A, C, D, F
11.45	12.00	Paneloverleg t.a.v. Examencommissies
12.00	12.30	Lunch
12.30	13.00	Examencommissie BA (opleidingen A, C, D)

13.00	13.30	Examencommissie MA (opleidingen F)
13.30	14.00	Paneloverleg
14.00	14.30	Eindgesprek formeel verantwoordelijken A, C, D, F
14.30	16.00	Vaststellen voorlopige bevindingen
16.00	16.15	Vorbereiden mondelinge rapportage
16.15	16.30	Mondelinge rapportage A, C, D, F
16.30	17.15	Ontwikkelgesprekken (sessie I: A ,C ,F / sessie II: D)
17.15		Borrel

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek twaalf eindwerken bestudeerd van de masteropleiding Midden-Oosten Studies. De selectie werd gebaseerd op een lijst van 36 afgestudeerden uit de periode 2015-2018, waarbij werd gezorgd voor een evenwichtige spreiding in cijfers, onderwerpen en begeleiders. Het panel heeft daarnaast rekening gehouden met de twee afstudeerrichtingen en de specialisatie Arabisch omdat deze allen eigen beoogde leerresultaten hanteren. Hierbij was de verdeling als volgt:

<i>Afstudeerrichting / specialisatie</i>	<i>Totaal aantal scripties 2015-2018</i>	<i>Scriptieselectie</i>
Hebrew and Jewish Studies	8	4
Midden-Oosten Studies	20	4
Midden-Oosten Studies: specialisatie Arabisch	8	4
<i>Totaal</i>	<i>36</i>	<i>12</i>

De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Vanwege de hoeveelheid te beoordelen opleidingen aan de Universiteit van Amsterdam zijn niet vijftien maar twaalf scripties per opleiding geselecteerd. De examencommissie van de Graduate School of Humanities (GSH) is ingesteld voor alle masteropleidingen van de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de UvA. Er is bij de vakken in totaal voor 18 EC inhoudelijke overlap met andere opleidingen aan de UvA: 18 EC met de M Theology & Religious Studies en 6 EC met de M European Studies en RMa Geschiedenis.

Bestudeerde documenten

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Algemene documenten:

- *Facultair rapport onderwijsvisitaties;*
- *Instellingsplan 2015-2020: Grenzeloos nieuwsgierig;*
- *Notitie Taalbeleid onderwijs binnen de FGw: naar een Tweekalige Faculteit;*
- *Facultair Strategisch Plan 2016-2020;*
- *Vooruit Faculteit der Geesteswetenschappen: Innovatie in het bacheloronderwijs 2016-2018;*
- *Kader Toetsbeleid;*
- *Arbeidsmarktperspectief. Een onderzoek naar arbeidsmarktperspectieven onder alumni van de Faculteit der Geesteswetenschappen.*

Jaarverslagen:

- *Jaarverslag 2016-2017, Examencommissie Graduate School of Humanities;*
- *Jaarverslag 2017-2018, Examencommissie van de Graduate School of Humanities;*
- *Jaarverslag Opleidingscommissie Midden-Oosten Studies 2016-2017;*
- *Jaarverslag Opleidingscommissie Midden-Oosten Studies 2017-2018.*

Studiehandleidingen, waaronder in *hard copy*:

- *Studiehandleiding 'Doing Middle Eastern Studies';*
- *Studiehandleiding 'The Middle East Beyond the Arab Spring';*
- *Studiehandleiding 'Doing Jewish Studies';*
- *Studiehandleiding 'Traveling Winter School in Jewish Studies'.*

Uitgebreidere informatie over de (toetsing van) modulen via USB-stick en/of elektronische leeromgeving.